

Almannamálaráðið

Lögtingið

Dagfesting: 12. november 2019
Mál nr.: 19/00399-32
Málsviðgjört: EM
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Lögtingsmál nr. xx/201x: Uppskot til lögtingslóg um broyting í lov om børns retsstilling

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lov om børns retsstilling (Váttan av faðirskapi)

§ 1

Í lov nr. 200 frá 18. mai 1960 om børns retsstilling, sum broytt við anordning nr. 398 af 20. april 2010 og lögtingslóg nr. 78 frá 29. mai 2017, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 11, stk. 1, 1. pkt. verður orðað soleiðis: “Faðirskapurin verður staðfestur, um fráboðaði pápin í eini skrivligari váttan til Familjufyrisingina viðurkennir at vera pápi at barninum.”
2. Í § 11 verður aftan á stk. 1 sum nýtt stk. sett:

“*Stk. 2.* Faðirskapurin sambært stk. 1 kann somuleiðis verða staðfestur, um fráboðaði pápin við elektroniskari undirskrift viðurkennir at vera pápi at barninum.”

Stk. 2 og 3 verða eftir hetta stk. 3 og 4.

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð, nær § 11, stk. 2, sum ásett í § 1, nr. 2, kemur í gildi.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Fyri at tryggja rættindini hjá einum barni móttvegis pápanum og rættin hjá barninum at kenna sín uppruna, skal staðfestast, hvør er pápi at barninum. Faðirskapurin skal sostatt staðfestast.

Sambært galdandi lóggávu skal ein pápi, um hann ikki er giftur við mammuni, mæta persónliga á Familjufyrisitingini, sum liggur í Tórshavn og skriva undir eitt skjal, at hann ynskir at viðurkennir faðirskapin at barninum.

Áðrenn málsøkið persóns-, familju- og arvarættur varð yvirtikið, vóru faðirskapsmál viðgjørd av politinum, soleiðis at fólk kundu vátta faðirskapin í nærumhvørvinum.

Tá ið málsøkið varð yvirtikið, varð avgjørt at leggja hesa uppgávuna til Familjufyrisitingina at umsita. Kravið um at mæta persónliga á Familjufyrisitingini, sum liggur í Tórshavn, er ein óheppin loysn fyri fólk, sum ikki búgva í miðstaðarøkinum.

1.2. Galdandi lóggáva

Um foreldrini eru gift, verður tann, sum er giftur við mammuni sum meginregla beinanvegin skrásettur sum pápi at barninum.

Um foreldrini ikki eru gift, tá ið barnið verður føtt, skal pápin at barninum staðfestast. Hetta verður gjørt við, at pápin antin viðurkennir faðirskapin at barninum fyri Familjufyrisitingini ella verður dømdur av rættinum at vera pápi at barninum.

Mannagongdin við viðurkenning av faðirskapi fyri Familjufyrisitingini er tann, at læknin ella ljósmóðurin á føðideildini boðar Familjufyrisitingini frá, at barn er føtt uttan fyri hjúnalag, eins og navnið á mammuni verður upplýst.

Tá ið Familjufyrisitingin fær fráboðanina frá føðideildini um, at barn er føtt, biður Familjufyrisitingin mammuna boða frá, hvør pápin er, um hetta ikki longu er upplýst í fráboðanini frá føðideildini.

Mamman hevur upplýsingarskyldu og skal í seinasta lagi ein mánað eftir, at barnið er føtt upplýsa, hvør pápin at barninum er. Boðar mamman ikki frá, hvør pápin er, innkallar Familjufyrisitingin mammuna til ein fund, har vegleitt verður um týdningin av at boða frá, hvør pápin ella møguligi pápin er.

Ynskir mamman framhaldandi ikki at upplýsa Familjufyrisitingini, hvør pápin ella møguligi pápin at barninum er, verður málið sent til Landfútan, ið innkallar mammuna til fundar. Landfútin kann áleggja eini mammu bót, ið ikki ynskir at upplýsa, hvør pápin hjá barninum er, ella hvør møguligi pápin er.

Familjufyrisitingin innkallar síðani fráboðaða pápan til ein fund at viðurkenna faðirskapin. Sambært galdandi lóggávu skal pápin mæta persónliga og skriva undir eitt skjal, at hann viðurkennir faðirskapin.

Tá ið pápin hevur viðurkent faðirskapin og undirskrivað skjalið, er viðkomandi staðfestur sum pápi at barninum.

Um fráboðaði pápin ekki ynskir at viðurkenna faðirskapin, ekki mótir upp hjá Familjufyrisingini, hóast fundarinnkalling ella sýtir fyrri at úttala seg, beinir Familjufyrisingin málið í rættin.

Familjufyrisingin beinir eisini mál um faðirskap í rættin, um talan er um fleiri móguligar pápar, ella tí at tað tykist ivingarsamt, um pápin, ið er skotin upp sum pápin, og sum ynskir at viðurkenna faðirskapin, í roynd og veru er pápi at barninum.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at skipa soleiðis fyrri, at tað ekki longur verður eitt krav at mæta persónliga á Familjufyrisingini fyrri at vátta faðirskapin at einum barni.

Í staðin verður faðirskapurin váttaður skrivliga fyrri Familjufyrisingini.

Nýggja mannagongdin verður skipað í kunngerð, bekendtgørelse om behandling af faderskabssager m.v., sum er nærri lýst niðanfyrri.

Eru foreldrini at einum barni gift, verður tann, sum er giftur við mammuni framvegis sum meginregla beinanvegin skrásettur sum pápi at barninum.

Eru foreldrini ekki gift, skal pápin skrivliga vátta faðirskapin fyrri Familjufyrisingini. Hetta verður gjørt við at útfylla eitt oyðublað, sum verður góðkent av Almanamálaráðnum og áteknað av Familjufyrisingini.

Ætlanin er, at oyðublaðið er tøkt á heimasíðuni hjá Familjufyrisingini, soleiðis at pápin lættliga kann fáa fatur á tí, og síðani senda Familjufyrisingini eitt undirskrivað eintak, antin við vanligum posti ella umvegis teldupost.

Ein vegleiðing verður orðað fyrri at tryggja, at pápin fær neyðuga kunning um rættarvirkaðin av at viðurkenna faðirskapin, harundir hvørji rættindi og skyldur standast av hesum.

Fyrri at faðirskapurin skal verða endaliga staðfestur verður sett sum treyt, at undirskriftin hjá pápanum verður váttað av einum advokati ella tveimum óheftum sannanarvitnum. Hetta er tó ekki ein treyt, um fráboðaði pápin mótir persónliga á Familjufyrisingini at undirskriva oyðublaðið.

Rættarstöðan verður óbroytt í teimum førum, har eingin pápi er í myndini, tá ið barnið er føtt, um talan er um fleiri móguligar pápar, ella tí at tað tykist ivingarsamt, um pápin, ið er skotin upp sum pápin, og sum ynskir at viðurkenna faðirskapin, í roynd og veru er pápi at barninum.

Í slíkum førum verður málið framvegis lagt fyrri rættin.

Í teimum førum, har fráboðaði pápin er ómyndugur, skal verjin geva samtykki til vátan av faðirskapinum. Tað verður frameftir ekki eitt krav, at verjin skal mæta persónliga á Familjufyrisingini. Samtykki verður givið skrivliga á sama oyðublað, sum pápin skal útfylla fyrri at vátta faðirskapin.

Sambært uppskotinum kann faðirskapurin somuleiðis verða staðfestur, um fráboðaði pápin við elektroniskari undirskrift viðmerkni at vera pápi at barninum.

Við verkætlanini “Talgildu Føroyar” verða talgildar loysnir settar í verk so líðandi á einum felags portali, ein sokallaður Tænastuportalur. So hvørt sum talgildar skipanir taka yvir, detta handaligar mannagongdir burtur, og samskiftið verður flutt frá pappírsoyðibløðum, brævaskifti og teldupostum, til talgildu tænararnar.

Verkætlanin “Talgildu Føroyar” arbeiðir við at menna ein talgildan samleika, soleiðis at allir borgarar kunnu eyðmerkja seg trygt, tá ið teir brúka talgildar tænarur.

Hesin talgildi samleiki fer at gera tað møguligt hjá pápum at vátt faðirskapin við at nýta elektroniska undirskrift.

Elektronisk undirskrift við talgildum samleika hevur sama rættarvirknað sum handskrivað undirskrift. Tá ið elektronisk undirskrift verður nýtt, er tað ikki ein treyt, at undirskriftin verður váttáð av sannanarvitnum. Hetta tí at samleikin hjá pápanum verður váttáður við persónligari innritan.

Tey sum eru tarnaði at brúka talgildar tænarur, t.d. vegna brek, kunnu framhaldandi avgreiða ørindi í einari avgreiðslu.

Tænastuportalurin og talgildi samleikin verða væntandi klár at taka í brúk í 2020.

Sum nevnt omanfyri verður nýggja skipanin við váttan av faðirskapi skipað í kunngerð, bekendtgørelse om behandling af faderskabssager m.v. Tá ið Tænastuportalurin og talgildi samleikin eru klár at taka í nýtslu, verður helst neyðugt at broyta kunngerðina samsvarandi.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Kravið um at møta persónliga á Familjufyrisitingini at vátt faðirskapin at einum barni verður strikað. Í staðin verður ásett, at hetta verður gjørt skrivliga í einari váttan, sum verður send Familjufyrisitingini.

Somuleiðis kann ein pápi við elektroniskari undirskrift vátt faðirskapin at einum barni, tá ið Tænastuportalurin og talgildi samleikin eru klár at taka í nýtslu í 2020.

1.5. Ummæli og ummælissskjal

Uppskotið er sent til ummælis hjá Familjufyrisitingini, Dátueftirlitinum og Talgildu Føroyum.

Tá ið hoyringsfreistin var úti, vóru viðmerkingar komnar...

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Mett verður, at uppskotið hevur nakað av fíggjarligum avleiðingum við sær fyri Familjufyrisitingina, við tað at oyðublaðið skal framleiðast og leggjast á heimasíðuna.

Talgildu Føroyar vera klár við elektroniskari undirskrift í 2020. Tað fer ikki at kosta almennum myndugleikum at nýta hesa loysn.

Talgildu Føroyar eru í gongd við at menna ein sokallaðan Tænastuportal, sum skal innihalda ymiskar sjálgreiðslur hjá tí almenna. Ætlanin er, at Familjufyrisitingin verður knýtt at Tænastuportalin beinanvegin. Hetta er ein sjálgreiðsla í síni einklastu útgávu, sum er ókeypis fyri Familjufyrisitingina.

Mett verður tí, at Familjufyrisitingin kann umsita skipanina innan fyri verandi játtan.

Um Familjufyrisitingin skal menna sjálgreiðslu, har persónar kunnu fara inn á og undirskriva eitt ávíst skjal, kemur hetta at hava fíggjarligar avleiðingar við sær fyri Familjufyrisitingina. Kostnaðurin fyri hesa sjálgreiðslu er treytaður av, hvussu hetta verður gjørt, t.d. um sjálgreiðslan skal knýttast saman við øðrum skipanum, so sum fólkeyvirlitinum og málviðgerarskipanini 360.

Tað ber ikki til at meta um kostnaðin av hesum í verandi løtu.

Uppskotið hevur ikki fíggjarligar avleiðingar við sær fyri kommunurnar.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tað verður framvegis Familjufyrisitingin, sum tryggjar, at faðirskapurin at einum barni verður staðfestir. Mett verður, at uppskotið hevur nakað av umsitingarligum avleiðingum við sær fyri Familjufyrisitingina, sum skal seta í verk og halda nýggju skipanina við skráseting av faðirskapi. Mett verður, at Familjufyrisitingin kann umsita skipanina innan fyri verandi játtan.

Uppskotið hevur ikki umsitingarligar avleiðingar við sær fyri kommunurnar.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur við sær eina uppraðfesting av tænastruni til foreldur í sambandi við vátan og skráseting av faðirskapi. Kravið um at mæta persónliga á Familjufyrisitingini verður strikað, og í staðin verður eitt undirskrivað oyðublað sent Familjufyrisitingini. Tá ið Tænastuportalurin og talgildi samleikin eru klár at taka í nýtslu í 2020, kann faðirskapurin eisini váttast elektroniskt.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Lógaruppskotið hevur ikki við sær avleiðingar í mun til tvørgangandi millumtjóðasáttmálar.

1) Hoyvíkssáttmálin

Sáttmálin varð settur í gildi í Føroyum við *Løgtingslóg nr. 66 frá 18. mai 2006 um at seta í gildi Hoyvíkssáttmálan Sáttmáli millum stjórn Íslands, øðrumegin, og stjórn Danmarkar og Føroya landsstýri, hinumegin*. Sáttmálin hevur virkað frá 31. august 2005.

Løgtingið viðgjørði sáttmálan í løgtingsmáli nr. 15/2005, og tann 2. mai 2006 varð løgtingslógin endaliga samtykt av Løgtinginum.

Sáttmálin skipar Føroyar og Ísland sum eitt búskaparøki, har tað innan fyri innihaldsvídd sáttmálans er bannað at gera mismun vegna tjóðskap, virkisstað ella vegna vøruuppruna.

Uppskotið hevur ongar fylgjur í mun til nevnda sáttmála.

2) Evropeiski mannarættindasáttmálan, EMRS

Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar sum lóg tann 1. mai 2000 við *Anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention*.

Løgtingið viðgjørði sáttmálan í løgtingsmáli nr. 12/1994: Uppskot til samtyktar um Ígildissetan fyri Føroyar av lóg um Tann Evropæiska Mannarættindasáttmálan. Uppskot varð samtykt við 29–0 atkvøðum. Við løgtingsmáli nr. 92/1995: Uppskot til ríkislógar-tilmæli um Broyting í lóg um tann evropeiskan mannarættindasáttmálan varð samtykt, at protokollirnar 9–11 eisini skuldu setast í gildi fyri Føroyar. Evropeiski Mannarættinda-sáttmálin sum samtyktur við løgtingsmál nr. 12/1994 og broytingarnar sum samtyktar við løgtingsmáli nr. 92/1995 komu tó ikki í gildi fyri Føroyar fyrr enn tann 1. mai 2000.

Evropeiski Mannarættindasáttmálin hevur til endamáls at verja borgarar í teimum evro-peisku londunum ímóti mannarættindabrotum. Sáttmálin varð samtyktur í Evroparáðnum í 1950 við íblástri frá heimsyvirlysingini hjá ST.

Ein røð av ískoytisprotokollum er lögð aftur at sáttmálanum gjøgnum árin. Í Føroyum er í gildi høvuðssáttmálin frá 4. november 1950 sum broyttur við protokoll nr. 3, 5, 8, 10 og 11 og ískoytisprotokollirnar nr. 1, 4, 6 og 7.

Uppskotið hevur ongar fylgjur í mun til nevnda sáttmála.

3) Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek

Sáttmálin er ikki settur í gildi í Føroyum sum lóg, men sum altjóða sáttmáli.

Løgtingið viðgjørði sáttmálan í løgtingsmáli nr. 162/2008 og nr. 163/2008, og tann 13. mai 2009 varð sáttmálin góðkendur av Løgtinginum.

Sáttmálin fekk gildi fyri Danmark og harvið eisini fyri Føroyar tann 23. august 2009.

Sáttmálin áleggur limalondunum at menna og fremja politikk, lógir og fyrisitingarlig mál, ið skulu tryggja rættindi hjá fólki, ið bera brek.

Sáttmálin er kunngjørdur við *Bekendtgørelse nr. 20 af 15. november 2017 af FN-konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap.*

Danska Institut for menneskerettigheder hevur gjørt eina leiðbeining um sáttmálan: www.menneskeret.dk

Uppskotið hevur ongar fylgjur í mun til nevnda sáttmála.

2.9. Markaforðingar

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.12. Gjöld

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Sambært uppskotinum skulu pápar, ið ynskja at viðurkenna faðirskapin at einum barni, frameftir útfylla eitt oyðublað, sum verður sent Familjufyrisingini. Kravið um at mæta persónliga á Familjufyrisingini at vátta faðirskapin verður strikað.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið hevur ongar slíkar avleiðingar.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar við sær enn tær, sum eru nevndar omanfyri.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei

Umhvorvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosíalar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Nr. 1

Við hesi áseting verður tað ikki longur neyðugt at møta persónliga á Familjufyrisitingini at vátta ella skráseta faðirskapin at einum barni.

Frameftir verður faðirskapurin at einum barni váttaður skrivliga fyri Familjufyrisitingini. Hetta verður gjørt við at fylla út og undirskriva eitt oyðiblað, sum verður sent Familjufyrisitingini.

Fyri at faðirskapurin skal vera endaliga staðfestur, skal undirskriftin hjá pápanum verða váttað av einum advokati ella tveimum óheftum sannanarvitnum. Hetta er tó ikki ein treyt, um pápin møtir persónliga á Familjufyrisitingini at vátta faðirskapin.

Nr. 2

Við hesi áseting verður tað møguligt at vátta faðirskapin at einum barni við elektroniskari undirskrift. Elektronisk undirskrift við talgildum samleika hevur sama rættarvirknad sum handskrivað undirskrift.

Verður elektronisk undirskrift nýtt, er tað ikki ein treyt, at undirskriftin verður váttað av sannanarvitnum. Hetta tí at samleikin hjá pápanum verður váttaður við persónligari innritan.

Tænastuportalurin og talgildi samleikin verða væntandi klár at taka í brúk í 2020.

Til § 2

Gildiskomuáseting.

Skotið verður upp, at landsstýrismaðurin í kunngerð ásetir, nær § 11, stk. 2, sum ásett í § 1, nr. 2, kemur í gildi. Orsøkin til hetta er, at verkætlanin “Talgildu Føroyar” væntandi ikki er liðug at menna Tænastuportalin og talgilda samleikan fyrr enn í 2020.

Almannamálaráðið, 12. november 2019

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur
landsstýrismaður

/ Eyðun Mohr Hansen

Yvirlit yvir skjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Ummælissskriv frá...